

Manual för NPI-ID

Copyright: J. Cummings, 1994. Original NPI-NH (Neuropsychiatric Inventory Nursing Home Version) är reviderad efter tillstånd av konstruktören med tre tilläggsfrågor och extra förtydligande frågor (NPI-ID) genomförd av Gerd Ahlström, Sigrid Kulneff & Eva Granvik 2017.

Innehåll

Instruktioner NPI-ID skalan	2
I. Vad mäter NPI-ID skalan?	2
II. NPI-ID: Skattning/Bedömning	2
Screeningfrågor	3
Förtydligande frågor	3
Förekomst	3
Svårighetsgrad	3
Förekomst x Svårighetsgrad	3
Reference NPI-ID	4
Grundkällor NPI	4
NPI-ID	5
A. Självska debeteende	6
B. Impulsivt riskbeteende	7
C. Vanföreställningar	8
D. Hallucinationer	9
E. Agitation/upprördhet	10
F. Depression/nedstämdhet	11
G. Ångest	12
H. Upprymdhet/eufori	13
I. Apati/likgiltighet	14
J. Hämningslöshet	15
K. Lättretlighet/labilitet	16
L. Motorisk rastlöshet	17
M. Sömnstörningar	18
N. Matlust och ätstörningar	19
O. Annat beteende som ej täcks av tidigare alternativ:	20

Instruktioner NPI-ID skalan

NPI-ID-skalan utgår från NPI-NH-skalan (Neuropsychiatric Inventory Nursing Home Version) men har reviderats för att passa personkrets 1 och 2 genom ett antal mindre anpassningar av språket, tillägg av förklaringar vid några beteenden och med tillägg av två beteenden (Självskaдебeteende och Impulsivt riskbeteende). Manualen är skriven för att personal som arbetar nära brukare ska kunna kartlägga utmanande beteenden med hjälp av NPI-ID.

I. Vad mäter NPI-ID skalan?

- A. Självskaдебeteende
- B. Impulsivt riskbeteende
- C. Vanföreställningar
- D. Hallucinationer
- E. Agitation/upprördhet
- F. Depression/nedstämdhet
- G. Ångest
- H. Upprymdhet/eufori
- I. Apati/likgiltighet
- J. Hämningslöshet
- K. Lättretlighet/labilitet
- L. Motorisk rastlöshet
- M. Sömnstörningar
- N. Matlust och ätstörningar
- O. Annat beteende som ej täcks av tidigare alternativ

II. NPI-ID: Skattning/Bedömning

NPI-ID bygger på skattningar av personal som är delaktig i brukarens vardag. Följande punkter är viktiga att beakta:

- Syftet med NPI-ID-skalan är att vara ett verktyg för att utvärdera insatta stödinsatsers effekter på utmanande beteenden.
- Skattningen ska gälla utmanande beteenden som har visat sig den senaste veckan, eller annan specifik tidsperiod.
- Inledningsvis identifieras utmanande beteenden i screeningfrågor med "Ja" eller "Nej"
- Skattningar görs därefter av förekomst och svårighetsgrad.

Screeningfrågor

I första steget besvaras screeningfrågor för att kartlägga om det finns beteendemässiga förändringar eller inte. Om en screeningfråga markeras "Nej", fortsätt då till nästa screeningfråga utan att ta ställning till förtydligande frågor.

Om du som personal svarar "Ja" på en screeningfråga ska du gå vidare och fylla i förtydligande frågor vid det aktuella beteendet. Om du är osäker på din bedömning ska du svara "Ja" på screeningfrågan och utforska beteendet vidare med hjälp av förtydligande frågor.

Om svaren på följdfrågorna bekräftar ett visst beteende, då fastställs beteendets förekomst och svårighetsgrad enligt beskrivningarna för varje beteende.

Förtydligande frågor

De förtydligande frågorna ska ställas när en screeningfråga besvarats med ett "Ja". Det kan hända att du som personal besvarar en screeningfråga med "Ja" och alla följdfrågor med "Nej". Om detta händer, fundera då en gång till varför du svarade "Ja" på screeningfrågan. Om du kommer fram till att svaret på screeningsfrågan ska vara "Ja", ska beteendet graderas med förekomst och svårighetsgrad som vanligt. Om ditt första svar var felaktigt ska markeringen av beteendet ändras till "Nej" på screeningfrågan.

Förekomst

Förekomst ska bestämmas för varje typ av utmanande beteende till exempel vanföreställningar. För att fastställa förekomst ska du utgå från svaren på de förtydligande frågorna. Om du svarat ja på två eller flera av de förtydligande frågorna så blir förekomsten en sammanvägning av alla jakande svar (1. Ibland, 2. Ganska ofta, 3. Ofta, 4. Mycket ofta).

Svårighetsgrad

För att bedöma svårighetsgraden ska du tänka på hur svåra dessa beteenden är. Med svåra menas hur påfrestande eller hindrande de är för brukaren eller hur intensiva du som personal uppfattar att de är för brukaren. När du ska uppskatta svårighetsgraden baseras det på om beteendet är "lindrigt, måttligt eller påtagligt?" Förklaringar finns i varje sektion för att tydliggöra varje steg av svårighetsgrad.

Förekomst x Svårighetsgrad

I kolumnen längst till höger (förekomst x svårighetsgrad) på skattningsformuläret ska du multiplicera värdet för förekomst med värdet för svårighetsgrad för varje utmanande beteende.

Reference NPI-ID

Lundqvist, L-O., Hultqvist, J., Granvik, E., Minton, L., Ahlström, G. (2020). Psychometric properties of the Neuropsychiatric Inventory for adults with intellectual disability. *Journal of Applied Research in Intellectual Disability* 2020; 33: <https://doi.org/10.1111/jar.12741>

Grundkällor NPI

Connor, D., Sabbagh, M., Cummings, J. (2008) Comment on administration and scoring of the Neuropsychiatric Inventory in clinical trials *Alzheimer's and dementia* 4; 390-394

Cummings, JL. The Neuropsychiatric Inventory: Assessing psychopathology in dementia patients. *Neurology* 1997; 48 (Supple 6): S10-S16.

Cummings, JL, Mega M, Gray K, Rosenberg-Thompson S, Carusi DA, Gornbein J. The Neuropsychiatric Inventory: comprehensive assessment of psychopathology in dementia. *Neurology* 1994; 44: 2308-2314.

Kaufner DI, Cummings JL, Christine D, Bray T, Castellson S, Masterman D, MacMillan A, Kelchel P, Dekosky ST. Assessing the impact of neuropsychiatric symptoms in Alzheimer's disease: the Neuropsychiatric Inventory Caregiver Distress Scale. *J Am Geriatr Soc* 1998; 46: 210-215.

Wood S, Cummings JL, Hsu M-A, Barclay T, Wheatley MV, Yarema KT, Schnelle JF. The use of Neuropsychiatric Inventory in nursing home residents, characterization and measurement. *Am J Geriatr Psychiatry* 2000; 8: 75-83.

NPI-ID

A. Självskadebeteende

Självskadebeteende är handlingar som är skadliga och farliga för individen själv.

NEJ (Gå till nästa sida)
JA (Fortsätt med nedanstående frågor)

Förtydligande frågor

1. Händer det att personen slår sig själv på olika ställen av kroppen, bankar huvudet i golvet, väggar eller andra ytor?	JA	NEJ
2. Händer det att personen biter sig själv, skär sig själv eller drar i håret?	JA	NEJ
3. Händer det att personen rispar, river eller på annat sätt skadar sin egen hud (skin-picking)?	JA	NEJ
4. Har det förekommit någon annan form av självskadebeteende som inte täcks av frågorna ovan?	JA	NEJ

Förekomst

- 1. Ibland** – mindre än en gång/vecka
- 2. Ganska ofta** – ca en gång/vecka
- 3. Ofta** – flera gånger/vecka, men inte varje dag
- 4. Mycket ofta** – en eller flera gånger/dag

Svårighetsgrad

- 1. Lindrig** – Beteendet är påfrestande för personen men kan hanteras av personal.
- 2. Måttlig** – Beteendet är svårt att hantera
- 3. Påtaglig** – Beteendet är mycket svårt eller omöjligt att kontrollera.

B. Impulsivt riskbeteende

Impulsivt riskbeteende är okontrollerade handlingar som kan innebära att personen hamnar i farliga och riskfyllda situationer.

NEJ (Gå till nästa sida)
JA (Fortsätt med nedanstående frågor)

Förtydligande frågor

1. Händer det att personen hastigt och oberäkneligt lämnar gruppboendet/egna hemmet?	JA	NEJ
2. Händer det att personen inte kommer hem efter sin vanliga promenad eller utevistelse?	JA	NEJ
3. Händer det att personen plötsligt lockas av andra in i riskfyllda situationer såsom drickande av alkohol, droger, kriminalitet och sexuellt risktagande?	JA	NEJ
4. Har det förekommit någon annan form av impulsivt riskbeteende som inte täcks av frågorna ovan?	JA	NEJ

Förekomst

- 1. Ibland** – mindre än en gång/vecka
- 2. Ganska ofta** – ca en gång/vecka
- 3. Ofta** – flera gånger/vecka, men inte varje dag
- 4. Mycket ofta** – en eller flera gånger/dag

Svårighetsgrad

- 1. Lindrig** – personen handlar impulsivt ibland, men kan lätt avledas av personal.
- 2. Måttlig** – personen är mycket impulsiv och beteendet är svårt för personal att avleda
- 3. Påtaglig** – personen är nästan alltid impulsiv och beteendet är nästan omöjligt att avleda eller hantera av personal.

C. Vanföreställningar

Är personen övertygad om saker som du vet är osanna/falska? Till exempel säger att personer försöker skada honom/henne eller stjäla saker från honom/henne. Har personen sagt att familjemedlemmar eller vårdpersonal är andra än de uppger sig vara eller att hans/hennes maka/make är otrogen? Har personen några andra avvikande tankar?

NEJ (Gå till nästa sida)

JA (Fortsätt med nedanstående frågor)

Förtydligande frågor

1. Tror personen att han/hon är i fara; att andra planerar att skada honom/henne?	JA	NEJ
2. Tror personen att andra människor stjälar från honom/henne?	JA	NEJ
3. Tror personen att make/maka är otrogen?	JA	NEJ
4. Tror personen att hans/hennes familj, vårdpersonal eller andra utger sig för att vara någon de inte är?	JA	NEJ
5. Tror personen att personer från TV eller i tidningar faktiskt är närvarande?
Försöker han/hon prata eller på andra sätt interagera med dem?	JA	NEJ
6. Inbillar personen sig andra saker?	JA	NEJ

Förekomst

1. **Ibland** – mindre än en gång/vecka
2. **Ganska ofta** – ca en gång/vecka
3. **Ofta** – flera gånger/vecka, men inte varje dag
4. **Mycket ofta** – en eller flera gånger/dag

Svårighetsgrad

1. **Lindrig** – Vanföreställningar förekommer men verkar inte skada personen och upprör inte den så mycket
2. **Måttlig** – Vanföreställningarna är påfrestande för personen och orsakar ett ovanligt eller annorlunda beteende
3. **Påtaglig** – Vanföreställningarna är mycket påfrestande och upprörande för personen och orsakar ett stort mått av ovanligt eller annorlunda beteende

D. Hallucinationer

Har personen hallucinationer, det vill säga, tycks han/hon se, höra eller uppleva saker som inte finns? (be personen berätta om ett exempel för att avgöra om det verkligen rör sig om en hallucination).

Talar personen med människor som inte är där?

NEJ (Gå till nästa sida)

JA (Fortsätt med nedanstående frågor)

Förtydligande frågor

1. Beter sig personen som om han/hon hör röster eller beskriver sig höra röster?	JA	NEJ
2. Talar personen med andra personer som inte är närvarande?	JA	NEJ
3. Ser personen saker som inte finns eller betar han/hon sig som om han/hon ser saker som inte finns (människor, djur, ljus etc.)?	JA	NEJ
	JA	NEJ
5. Beskriver personen en känsla av att något finns på huden, eller visar han/hon på annat sätt att något kryper på eller vidrör honom/henne?	JA	NEJ
6. Kan personen säga eller bete sig som om han/hon känner smaker som egentligen inte finns?	JA	NEJ
7. Beskriver personen någon annan ovanlig sinnesupplevelse?	JA	NEJ

Förekomst

1. **Ibland** – mindre än en gång/vecka
2. **Ganska ofta** – ca en gång/vecka
3. **Ofta** – flera gånger/vecka, men inte varje dag
4. **Mycket ofta** – en eller flera gånger/dag

Svårighetsgrad

1. **Lindrig** – Hallucinationer förekommer men verkar oskadliga och upprör inte personen så mycket
2. **Måttlig** – Hallucinationerna är påfrestande för personen och orsakar ett ovanligt eller annorlunda beteende
3. **Påtaglig** – Hallucinationerna är mycket påfrestande och upprörande för personen och orsakar ett stort mått av ovanligt eller annorlunda beteende (Besvären kan ibland kräva medicinering)

E. Agitation/upprördhet

Har personen perioder när han/hon inte låter människor hjälpa honom/henne? Är personen svår att ha att ha att göra med? Är personen stökig eller samarbetsovillig (motsträvig)? Försöker personen skada eller slå andra?

NEJ (Gå till nästa sida)
JA (Fortsätt med nedanstående frågor)

Förtydligande frågor

1. Blir personen förargad när folk försöker hjälpa honom/henne eller motsätter han/hon sig aktiviteter som dusch och klädbyte?	JA	NEJ
2. Vill personen alltid att saker och ting görs på hans/hennes sätt?	JA	NEJ
3. Är personen samarbetsovillig och motsätter sig hjälp från andra?	JA	NEJ
4. Har personen några andra beteenden som gör honom/henne svår att handskas med?	JA	NEJ
5. Kan personen vara högljudd, skrika eller svära ilsket?	JA	NEJ
6. Slår personen i dörrar, sparkar på möbler eller kastar saker?	JA	NEJ
7. Försöker personen skada eller slå andra?	JA	NEJ
8. Visar personen några andra aggressiva eller agiterade beteenden?	JA	NEJ

Extra förtydligande frågor:

Utåtriktat våldsamt beteende som orsakar fysisk smärta eller skada hos en annan person, eller riktat mot föremål.

1. Händer det att personen slår, river, sparkar, biter, nyper, drar i håret eller spottar på personal, anhöriga eller medboende?	JA	NEJ
2. Händer det att personen kastar och slår sönder saker i dess närhet?	JA	NEJ

Förekomst

1. **Ibland** – mindre än en gång/vecka
2. **Ganska ofta** – ca en gång/vecka
3. **Ofta** – flera gånger/vecka, men inte varje dag
4. **Mycket ofta** – en eller flera gånger/dag

Svårighetsgrad

1. **Lindrig** – Beteendet är påfrestande för personen men kan hanteras av vårdaren
2. **Måttlig** – Beteendet är svårt att hantera
3. **Påtaglig** – Agitationen är mycket svår eller omöjlig att kontrollera; Det finns en risk att han/hon kan skada sig själv. Medicinering ofta nödvändig.

F. Depression/nedstämdhet

Verkar personen ledsen eller deprimerad? Säger personen sig vara ledsen eller deprimerad? Gråter personen ibland?

NEJ (Gå till nästa sida)

JA (Fortsätt med nedanstående frågor)

Förtydligande frågor

1. Gråter personen emellanåt?	JA	NEJ
2. Säger eller betar sig personen som han/hon är deprimerad?	JA	NEJ
3. Trycker personen ner sig själv eller säger att han/hon känner sig misslyckad?	JA	NEJ
4. Säger personen att han/hon är en dålig person som förtjänar att bli straffad?	JA	NEJ
5. Verkar personen väldigt missmodig eller talar om att han/hon inte har någon framtid?	JA	NEJ
6. Säger personen att han/hon är en börda för familjen eller att familjen hade klarat sig bättre utan honom/henne?	JA	NEJ
7. Pratar personen om att han/hon vill dö eller ta livet av sig?	JA	NEJ
8. Visar personen några andra tecken på depression eller tungsinthet?	JA	NEJ

Förekomst

1. **Ibland** – mindre än en gång/vecka
2. **Ganska ofta** – ca en gång/vecka
3. **Ofta** – flera gånger/vecka, men inte varje dag
4. **Mycket ofta** – en eller flera gånger/dag

Svårighetsgrad

1. **Lindrig** – Depressionen är besvärlig för personen men kan avledas av personal.
2. **Måttlig** – Depressionen är besvärlig för personen och svår för personal att avleda.
3. **Påtaglig** – Depressionen är mycket upprörande och påfrestande för personen och är mycket svår eller omöjlig att avleda

G. Ängest

Är personen väldigt nervös, orolig eller rädd utan anledning? Verkar spänd och har svårt att slappna av? Är personen rädd för att vara borta från dig eller andra som han/hon litar på?

NEJ (Gå till nästa sida)

JA (Fortsätt med nedanstående frågor)

Förtydligande frågor

1. Säger personen att han/hon oroar sig för planerade händelser så som ex. läkarbesök eller släkträffar?	JA	NEJ
2. Finns det tillfällen då personen verkar darrig, har svårt att slappna av eller verkar mycket spänd?	JA	NEJ
3. Har personen perioder där han/hon har svårt att andas, flåsar eller suckar annan orsak än nervositet?	JA	NEJ
4. Klagar personen på "fjärilar i magen" eller hjärtklappning i samband med nervositet (symtomen kan inte förklaras av sjukdom)	JA	NEJ
5. Undviker personen platser eller situationer som gör honom/henne nervös, träffa vänner, eller delta i aktiviteter på boendet?	JA	NEJ
6. Blir personen nervös och upprörd när du, eller andra som han/hon litar på, ska gå? (klamrar sig personen fast vid dig för att hindra dig från att lämna honom/henne?)	JA	NEJ
7. Visar personen några andra tecken på ängest?	JA	NEJ

Förekomst

1. **Ibland** – mindre än en gång/vecka
2. **Ganska ofta** – ca en gång/vecka
3. **Ofta** – flera gånger/vecka, men inte varje dag
4. **Mycket ofta** – en eller flera gånger/dag

Svårighetsgrad

1. **Lindrig** – Ängesten är besvärlig för personen men kan ofta avledas av personal.
2. **Måttlig** – Ängesten är besvärlig för personen och svår för personal att avleda
3. **Påtaglig** – Ängesten är mycket upprörande och påfrestande för personen och är mycket svår eller omöjlig att avleda

H. Upprymdhet/eufori

Verkar personen överdrivet munter eller glad utan anledning? Här menas inte den normala glädjen utan, t.ex. att personen skrattar åt saker som ingen annan tycker är roliga?

NEJ (Gå till nästa sida)

JA (Fortsätt med nedanstående frågor)

Förtydligande frågor

1. Verkar personen må överdrivet bra eller vara överdrivet uppåt?	JA	NEJ
2. Skrattar personen åt sådant som ingen annan tycker är roligt?	JA	NEJ
3. Verkar personen ha ett barnsligt sinne för humor med tendenser att fnittra ...eller skratta olämpligt (t.ex. när någon olycka drabbat någon annan)?	JA	NEJ
4. Berättar personen skämt eller säger lustiga saker som andra inte uppfattar roliga, men som verkar kul för honom/henne?	JA	NEJ
5. Leker personen barnsliga lekar så som att knipas eller rycka undan föremål som han/hon sträcker fram för att ge till någon annan?	JA	NEJ
6. Visar personen några andra tecken på att må överdrivet bra eller vara överdrivet uppåt?	JA	NEJ

Förekomst

1. **Ibland** – mindre än en gång/vecka
2. **Ganska ofta** – ca en gång/vecka
3. **Ofta** – flera gånger/vecka, men inte varje dag
4. **Mycket ofta** – en eller flera gånger/dag

Svårighetsgrad

1. **Lindrig** – personen är onormalt upprymd ibland
2. **Måttlig** – personen är onormalt upprymd ibland och detta orsakar ibland ett avvikande beteende
3. **Påtaglig** – personen är nästan alltid onormalt upprymd och tycker nästan allting är lustigt

I. Apati/likgiltighet

Sitter personen tyst utan att verka bry sig om vad som händer runt omkring? Har personen tappat intresset för att göra saker eller saknar han/hon motivation till att delta i aktiviteter? Är det svårt att få med personen i samtal eller gruppaktiviteter?

NEJ (Gå till nästa sida)

JA (Fortsätt med nedanstående frågor)

Förtydligande frågor

1. Har personen tappat intresset för omvärlden?	JA	NEJ
2. Är det så att personen sällan inleder ett samtal (om ett samtal är möjligt)?	JA	NEJ
3. Misslyckas personen att visa känslor i de situationer där det förväntas t.ex. glädje över ett besök av en vän eller familjemedlem, intresse för nyheter, sport etc.?	JA	NEJ
4. Har personen förlorat intresse för vänner och familjemedlemmar?	JA	NEJ
5. Verkar personen mindre lockad av sina vanliga intressen?	JA	NEJ
6. Visar personen några andra tecken på att inte bry sig om nya saker?	JA	NEJ

Förekomst

1. **Ibland** – mindre än en gång/vecka
2. **Ganska ofta** – ca en gång/vecka
3. **Ofta** – flera gånger/vecka, men inte varje dag
4. **Mycket ofta** – en eller flera gånger/dag

Svårighetsgrad

1. **Lindrig** – personen har ett minskat intresse för saker ibland, men detta har inte förändrat hans/hennes beteende eller medverkan i aktiviteter.
2. **Måttlig** – personen har ett starkt minskat intresse för saker, något som endast kan förbättras av större händelser, t.ex. besök av nära vänner eller släktingar.
3. **Påtaglig** – personen har totalt tappat intresse och motivation

J. Hämningslöshet

Säger eller gör personen saker som vanligen inte sägs eller görs offentligt? Gör personen saker som är okänsliga eller sårar människor?

NEJ (Gå till nästa sida)

JA (Fortsätt med nedanstående frågor)

Förtydligande frågor

1. Handlar personen impulsivt utan att tänka på konsekvenserna?	JA	NEJ
2. Pratar personen med helt främmande människor som om han/hon kände dem?	JA	NEJ
3. Kan personen säga saker till andra som är okänsliga eller sårar dem?	JA	NEJ
4. Kan personen säga elaka saker eller komma med sexuella kommentarer?	JA	NEJ
5. Talar personen öppet om mycket personliga eller privata saker som man oftast inte diskuterar offentligt?	JA	NEJ
6. Tar sig personen friheter gentemot andra, kelar, smeker eller kramar dem på ett olämpligt sätt?	JA	NEJ
7. Visar personen några andra tecken på att tappa kontrollen över sina impulser?	JA	NEJ

Extra förtydligande frågor:

Socialt olämpligt beteende avser handlingar som försämrar individens livskvalitet och medför negativa konsekvenser från omgivningen, exempelvis att personen nekas åtkomst till vanliga tjänster i samhället och isoleras socialt.

1. Händer det att personen skriker högt och ihållande eller har annat störande ljud för sig?	JA	NEJ
2. Händer det att personen använder opassande språk eller upprepar sig ideligen med svordomar eller sexuella ord?	JA	NEJ
3. Händer det att personen kletar in avföring, masturberar offentlig eller utför andra socialt opassande handlingar?	JA	NEJ

Förekomst

1. **Ibland** – mindre än en gång/vecka
2. **Ganska ofta** – ca en gång/vecka
3. **Ofta** – flera gånger/vecka, men inte varje dag
4. **Mycket ofta** – en eller flera gånger/dag

Svårighetsgrad

1. **Lindrig** – personen handlar impulsivt ibland, men kan lätt avledas av personal.
2. **Måttlig** – personen är mycket impulsiv och beteendet är svårt för personal att avleda
3. **Påtaglig** – personen är nästan alltid impulsiv och beteendet är nästan omöjligt att avleda eller hantera av personal.

K. Lättretlighet/labilitet

Är personen lättirriterad eller lättstörd? Växlar personen humör väldigt snabbt? Är personen väldigt otålig?

NEJ (Gå till nästa sida)

JA (Fortsätt med nedanstående frågor)

Förtydligande frågor

1. Har personen dåligt humör eller lätt för att brusa upp?	JA	NEJ
2. Växlar personen humör från ett till ett annat, är glad ena sekunden och arg i nästa?	JA	NEJ
3. Har personen plötsliga vredesutbrott?	JA	NEJ
4. Är personen otålig, svårt att hantera förseningar eller att vänta på planerade aktiviteter?	JA	NEJ
5. Är personen lättirriterad?	JA	NEJ
6. Är personen grälsjuk eller svår att komma överens med?	JA	NEJ
7. Visar personen några andra tecken på otålighet eller irritation?	JA	NEJ

Förekomst

1. **Ibland** – mindre än en gång/vecka
2. **Ganska ofta** – ca en gång/vecka
3. **Ofta** – flera gånger/vecka, men inte varje dag
4. **Mycket ofta** – en eller flera gånger/dag

Svårighetsgrad

1. **Lindrig** – personen är irriterad ibland, men kan lätt avledas av personal.
2. **Måttlig** – personen är mycket irriterad och beteendet är svårt för personal att avleda
3. **Påtaglig** – personen är nästan alltid irriterad och beteendet är nästan omöjligt att avleda eller hantera av personal.

L.Motorisk rastlöshet

Upprepar personen olika aktiviteter eller ”vanor” gång på gång, så som gå fram och tillbaka, köra rullstol fram och tillbaka eller plocka på saker?

NEJ (Gå till nästa sida)
JA (Fortsätt med nedanstående frågor)

Förtydligande frågor

1. Förflyttar sig personen (gående eller med hjälp av rullstol) fram och tillbaka på ett planlöst sätt?	JA	NEJ
2. Plockar personen i och ur gardrober, skåp eller lådor om och om igen?	JA	NEJ
3. Klär personen på och av sig om och om igen?	JA	NEJ
4. Sysslar personen med upprepande aktiviteter, som trycka på knappar, plocka etc?	JA	NEJ
5. Genomför personen andra aktiviteter om och om igen?	JA	NEJ

Extra förtydligande frågor:

Motorisk rastlöshet kan visa sig som upprepade motoriska eller verbala beteende samt ett icke funktionellt användande av objekt utan någon synlig funktion. Här inkluderas endast stereotypa beteende som anses vara funktionshinder för individen själv eller utmanande för personer i individens omgivning.

1. Händer det att personen upprepar samma ord eller mening/meningar om och om igen under en period?	JA	NEJ

Förekomst

1. **Ibland** – mindre än en gång/vecka
2. **Ganska ofta** – ca en gång/vecka
3. **Ofta**- flera gånger/vecka, men inte varje dag
4. **Mycket ofta** – en eller flera gånger/dag

Svårighetsgrad

1. **Lindrig** – personen har upprepningar i beteendet ibland, men detta påverkar inte dagliga aktiviteter.
2. **Måttlig** – personens upprepningar i beteendet är mycket tydliga men kan avledas av personal
3. **Påtaglig** – personens upprepningar i beteendet är mycket tydliga och besvärande för denne själv och omöjligt att avleda för personal

M. Sömnstörningar.

Har personen svårt att sova? (det räknas inte om personen endast går upp 1-2 ggr/natt, besöker toaletten och sedan somnar om direkt). Är han/hon vaken på natten? Går han/hon omkring på nätterna, tar på sig kläderna eller går in på andras rum?

NEJ (Gå till nästa sida)

JA (Fortsätt med nedanstående frågor)

Förtydligande frågor

1. Har personen svårt att somna?	JA	NEJ
2. Går personen upp på nätterna?
(det räknas inte om personen endast går upp 1-2 ggr/natt, besöker toaletten och sedan somnar om direkt)	JA	NEJ
3. Irrar personen omkring, går av och an, eller utträttar andra olämpliga aktiviteter på nätterna?	JA	NEJ
4. Händer det att personen vaknar mitt i natten, klär på sig och förbereder sig på att gå ut i tron att det är morgon och dags att gå upp?	JA	NEJ
5. Vaknar personen alltför tidigt på morgonen (tidigare än vad han/hon haft för vana)?	JA	NEJ
6. Har personen några andra avvikande, nattliga beteenden?	JA	NEJ

Förekomst

1. **Ibland** – mindre än en gång/vecka
2. **Ganska ofta** – ca en gång/vecka
3. **Ofta** – flera gånger/vecka, men inte varje dag
4. **Mycket ofta** – en eller flera gånger/dag

Svårighetsgrad

1. **Lindrig** – nattliga beteendestörningar förekommer men är inte för påfrestande för personen
2. **Måttlig** – nattliga beteendestörningar som stör andra boende
3. **Påtaglig** – nattliga beteendestörningar och personen är mycket orolig nattetid

N. Matlust och ätstörningar.

(Om personen inte kan äta själv, utan behöver matas så räknas denna fråga som 0 poäng)
Har personen extremt god eller dålig aptit, viktförändringar eller ovanliga matvanor?

NEJ (Gå till nästa sida)
JA (Fortsätt med nedanstående frågor)

Förtydligande frågor

1. Har personen dålig aptit?	JA	NEJ
2. Har personen ovanligt god aptit?	JA	NEJ
3. Har personen ett ovanligt/konstigt ät-beteende t.ex. att han/hon stoppar för mycket mat i munnen åt gången?	JA	NEJ
4. Har han/hon ändrat sig när det gäller vilken typ av mat han/hon tycker om?
T.ex. börjat äta mycket sötsaker eller annan typ av föda?	JA	NEJ
5. Har han/hon utvecklat matvanor så som att vilja äta exakt samma slags mat varje dag eller i exakt samma ordning?	JA	NEJ
6. Har det förekommit någon annan förändring vad gäller aptit eller ätande som inte täcks av frågorna ovan?	JA	NEJ

Extra förtydligande frågor:

Födorelaterat skadligt beteende resulterar i att individen inte kan tillgodose sitt kalori- eller nutritionsbehov eller medför risk för individens hälsotillstånd.

1. Händer det att personen idisslar (stöter upp mat, tuggar och återigen sväljer maginnehåll) eller framtvingar kräkning?	JA	NEJ
2. Händer det att personen vägrar äta all mat eller nästan all mat?	JA	NEJ
3. Händer det att personen överkonsumerar mat och dryck	JA	NEJ
4. Händer det att personen konsumerar det som är oätligt och ohälsosamt?	JA	NEJ

Förekomst

1. **Ibland** – mindre än en gång/vecka
2. **Ganska ofta** – ca en gång/vecka
3. **Ofta** – flera gånger/vecka, men inte varje dag
4. **Mycket ofta** – en eller flera gånger/dag

Svårighetsgrad

1. **Lindrig** – förändringar i aptit eller matvanor förekommer, men har inte orsakat viktförändring och är inte störande.
2. **Måttlig** – förändringar i aptit eller ätvanor förekommer och orsakar mindre svängningar i vikten
3. **Påtaglig** – tydliga förändringar i aptit eller ätvanor förekommer och orsakar variation i vikten som upplevs onormala.

O. Annat beteende som ej täcks av tidigare alternativ:

Ifall du finner att personen har ett utmanande beteende som inte täcks av alternativ A-N kan du anteckna beteendet under O på formuläret och skatta det på samma sätt som alternativen A-N.

Förekomst

- 1. Ibland** – mindre än en gång/vecka
- 2. Ganska ofta** – ca en gång/vecka
- 3. Ofta** – flera gånger/vecka, men inte varje dag
- 4. Mycket ofta** – en eller flera gånger/dag

Svårighetsgrad

- 1. Lindrig** – Beteendet är påfrestande för personen men kan hanteras av personal.
- 4. Måttlig** – Beteendet är svårt att hantera
- 5. Påtaglig** – Beteendet är mycket svårt eller omöjligt att kontrollera.